

Minister-president (Drees) aan hoge commissaris te Djakarta (Hirschfeld), 16 feb. 1950

Bestemd voor Hirschfeld persoonlijk, afkomstig van Drees.

Uw 161 persoonlijk dat onder aandacht gehele Ministerraad gebracht heeft aldaar de grote belangstelling en ernstige overweging gevonden, die het naar inhoud en strekking verdiende. Bij beantwoording zij vooropgesteld, dat landsbelangen allerminst gediend integendeel ernstig geschaad zouden worden zowel nationaal als internationaal door ontijdig ontslag eerste Nederlandse Hoge Commissaris van wiens werkzaamheden in Indonesië zoveel afhangt voor ontwikkeling goede verhoudingen en samenwerking met RIS. Derhalve wil Ministerraad zich neerleggen bij opschorting reis Landré tot Uwerzijds overleg gepleegd met Van Houten en eventueel door U gewenst onderzoek is ingesteld zodat nader bericht Uwerzijds afgewacht. College echter overtuigd, dat bij overkomst Landré als aanvankelijk besloten U bij eerste contact grote betekenis daarvan voldoende zou zijn gebleken. Inzake reis Van den Brink en Götzen door U terecht opgemerkt deze reeds avant Uw vertrek besproken en door U toegejuicht. Oriënterend karakter ervan na reis Van Maarseveen en door voorbereidende werkzaamheden alhier ten behoeve Unieconferentie geleidelijk op achtergrond en vervangen door realisatie noodwendigheid bespreking verschillende vraagstukken gedeeltelijk in gedeeltelijk buiten verband conferentie maar in elk geval avant einde Maart. Daarbij steeds voorgezeten besprekingen geheel in nauw overleg met U voeren en tezamen met U beste wijze contact met RIS bepalen. Allerminst bedoeling op enigerlei wijze Uw taak overnemen of ondergraven. Inzake Uw oordeel, dat besprekingen met RIS door HC moeten gevoerd, merk op dat zulks stellig in algemene zin waar doch dat zich gevallen kunnen voordoen waarin gezamenlijk optreden van HC en betrokken Ministers gewenst. Dat in Götzen 90 reeds vaste datum werd genoemd, wordt achteraf ook dezerzijds minder juist geacht. Voorgenomen reis verkreeg echter reeds ander karakter door verplaatsing naar tijd vlak avant Ministersconferentie, waardoor naar dezerzijdse mening in belangrijke mate aan Uw bezwaren tegemoetgekomen. Bedoeling was en is dat nota's met betrekking tot te bespreken onderwerpen U tijdig zouden bereiken zodat U ook Uw visie avant reis Van den Brink en Götzen zoudt kunnen geven. Voorbereidende bespreking tussen U, Van den Brink en Götzen wordt voor het welslagen van Unieconferentie uitermate nuttig geoordeeld. In overleg met U ware voorts te bezien in hoeverre reeds avant Unieconferentie bepaalde vraagstukken met leden RIS-Regering zouden kunnen worden opgenomen. Djuanda deelde mede een dergelijk vooroverleg zeer nuttig te achten. Dat in Götzen 90 niet werd verzocht instemming RIS op voorgenomen bezoek te vragen is opzettelijk gedaan omdat het beter werd geoordeeld U dat verzoek pas te doen wanneer de in bewerking zijnde nota's gereed en U toegezonden zouden zijn zodat U met kennis van zaken op eventuele vragen zoudt kunnen antwoorden. Opmerk overigens dat deze nota's voor intern gebruik en derhalve bestemd voor de inleidende besprekingen tussen U en beide Ministers. Naast besprekingen over financiële en economische onderwerpen beoogt Götzen met U organisatorische vraagstukken behandelen. Dergelijke belangrijke zaken kunnen schriftelijk zo goed mogelijk voorbereid worden maar vereisen naar ervaring leert bovendien mondelinge bespreking. Götzen 92 over UNCI blijkt bij herlezing wat cryptisch gesteld maar het zou bepaald onjuist zijn daarin iets denigrerends te veronderstellen. Hierover wordt nog afzonderlijk geseind. Hiermede kom ik, aan Uw hoofdbezwaar, namelijk dat bij U de indruk is ontstaan, dat fundamenteel verschil van inzicht bestaat tussen Regering en U over wijze waarop HC zijn taak zal moeten vervullen en het beleid, dat daarbij moet worden gevoerd. Ministerraad acht deze indruk bepaald onjuist. Wij weten hoe zwaar Uw taak is, mede door de vele verwickelingen die alrede hebben plaatsgevonden, wij zullen die zeker niet zwaarder maken door allerlei onnodige moeilijkheden op Uw weg te plaatsen. Dit neemt niet weg, dat zakelijk verschil van mening altijd mogelijk blijft waarbij in gezamenlijk overleg een oplossing gevonden moet worden. Het gevoel,

dat het eertijds in Kabinet bestaande gebrek aan eenstemmigheid over organisatie behandeling Indonesische vraagstukken verantwoordelijk zou zijn voor vermeende minder vlotte medewerking is naar dezerzijds inzicht minder juist. Na instelling Ministeriële Raad voor aangelegenheden van Indonesië en ambtelijke commissie voor idem is coördinatie tussen de betrokken departementen verzekerd. U moet echter niet vergeten, dat er tal van door U aan orde gestelde vraagstukken zijn, die eerst beantwoord of afgehandeld kunnen worden nadat zij onderzocht zijn, hetgeen in verband met de ingewikkeldheid soms enige tijd vordert en daardoor ten onrechte de indruk van onnodige vertraging kan geven. Inzake fundamenteel verschil van inzicht over vraagstuk Nieuw-Guinea en decoratiekwestie wachten wij mededelingen Van Maarseveen af. Resumerende betreurt Ministerraad, dat de in Uw 161 tot uitdrukking komende stemming zich heeft kunnen ontwikkelen, het Kabinet begrijpt echter ten volle, dat de grote moeilijkheden inhaerent aan Uw positie zomede het gebrekkige van de telecommunicatiemiddelen U daartoe geleid hebben en zal er zijnerzijds naar vermogen toe medewerken de door de afstand ongetwijfeld telkens weer ontstaande feiten en misverstanden tot het uiterste te beperken.

Aantekening: Opgesteld door Min. Pres. in overleg met Ministers V.d. Brink en Götzen en S.S. Blom).